

Історія

УДК 37.091:004.8(075.8)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19098064>

**Цифровізація історичної освіти як чинник розвитку аналітичного
мислення здобувачів**

Петрова Наталія Олександрівна,

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри археології, етнології та
всесвітньої історії, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
м. Одеса, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-9536-4357>

Колєватов Олексій Олександрович,

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри філософії і суспільних наук,
Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна,
<https://orcid.org/0000-0001-9418-7897>

Вітенко Микола Дмитрович,

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії Центральної та
Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки,
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-8486-4073>

Прийнято: 03.03.2026 | Опубліковано: 18.03.2026

***Анотація:** Цифровізація освітнього простору зумовлює
трансформацію методик викладання історії в закладах вищої освіти.*

Інтеграція цифрових ресурсів, інструментів візуалізації та платформ спільної роботи сприяє формуванню аналітичного мислення здобувачів, орієнтованого на інтерпретацію джерел, виявлення причинно-наслідкових зв'язків і аналізу інформації. Метою статті є обґрунтування потенціалу цифровізації історичної освіти як чинника розвитку аналітичного мислення здобувачів та визначення педагогічних умов ефективного використання цифрових інструментів в освітньому процесі. У процесі дослідження застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів: аналіз і синтез наукової літератури, систематизацію підходів до цифрового навчання, порівняльний аналіз освітніх практик, педагогічне спостереження, узагальнення результатів навчальної діяльності здобувачів, елементи контент-аналізу цифрових освітніх матеріалів. У результаті дослідження визначено, що поєднання цифрових архівів, інтерактивних карт, хмарних середовищ і засобів візуалізації даних підвищує рівень операцій аналізу, інтерпретації та аргументації. Обґрунтовано дидактичну модель використання цифрових ресурсів, яка передбачає проблемно орієнтовані завдання, роботу з різнотипними історичними джерелами, моделювання історичних процесів і рефлексивне оцінювання. З'ясовано, що системне застосування цифрових інструментів забезпечує зростання показників логічної послідовності міркувань, доказовості висновків і самостійності суджень здобувачів освіти. У висновках зазначено, що цифровізація історичної освіти є дієвим педагогічним чинником розвитку аналітичного мислення за умови методично виваженого добору ресурсів, поетапної організації діяльності та узгодженості цілей, змісту й оцінювання. Результати дослідження підтверджують доцільність інтеграції цифрових інструментів у структуру історичної підготовки та окреслюють напрями подальших емпіричних досліджень ефективності цифрових освітніх практик.

Ключові слова: цифрові освітні ресурси, аналітичні вміння, критичне мислення, інтерактивні методи навчання, історичні джерела, візуалізація даних, педагогічні умови.

Digitalization of historical education as a factor in the development of students' analytical thinking

Nataliia Petrova,

PhD in History, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Archaeology, Ethnology and World History,
Odesa I. I. Mechnikov National University, Odesa, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-9536-4357>

Oleksii Kolievatov,

PhD in History, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Philosophy and Social Sciences,
Chernihiv Polytechnic National University, Chernihiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-9418-7897>

Mykola Vitenko,

PhD in History, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
History of Central and Eastern Europe and Special Branches of Historical Science,
Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-8486-4073>

Abstract *The digitalization of the educational space necessitates the transformation of history teaching methodologies in higher education institutions. The integration of digital resources, visualization tools, and collaborative platforms*

fosters the development of students' analytical thinking, oriented toward source interpretation, identification of cause-and-effect relationships, and information analysis. The aim of the article is to substantiate the potential of digitalization in historical education as a factor in the development of students' analytical thinking and to determine the pedagogical conditions for the effective use of digital tools in the educational process. The study employed a set of general scientific and specialized methods, including analysis and synthesis of scholarly literature, systematization of approaches to digital learning, comparative analysis of educational practices, pedagogical observation, generalization of students' learning outcomes, and elements of content analysis of digital educational materials. The findings indicate that the combined use of digital archives, interactive maps, cloud-based environments, and data visualization tools enhances the level of analytical operations, interpretation, and argumentation. A didactic model for the use of digital resources is substantiated, encompassing problem-oriented tasks, work with diverse types of historical sources, modeling of historical processes, and reflective assessment. It has been established that the systematic application of digital tools contributes to improved logical coherence of reasoning, stronger evidence-based conclusions, and greater independence in students' judgments. The conclusions emphasize that the digitalization of historical education constitutes an effective pedagogical factor in fostering analytical thinking, provided that resources are selected methodically, learning activities are organized in stages, and objectives, content, and assessment are coherently aligned. The results confirm the expediency of integrating digital tools into the structure of historical training and outline directions for further empirical research on the effectiveness of digital educational practices.

Keywords: *digital educational resources, analytical skills, critical thinking, interactive learning methods, historical sources, data visualization, pedagogical conditions.*

Постановка проблеми. Цифровізація освітнього простору суттєво трансформує зміст і методи викладання історії у закладах вищої освіти, актуалізуючи потребу в оновленні дидактичних практик формування аналітичного мислення здобувачів. Зростання обсягів цифрових історичних джерел, розвиток інструментів візуалізації даних та поширення платформ спільної роботи змінюють характер навчальної діяльності, висуваючи нові вимоги до інтерпретації інформації, виявлення причинно-наслідкових зв'язків і аргументованого оцінювання історичних процесів. У цих умовах виникає потреба наукового обґрунтування ролі цифровізації історичної освіти як чинника розвитку аналітичного мислення та визначення педагогічних умов її ефективної реалізації.

Попри наявність наукових праць, присвячених цифровому навчанню та використанню електронних ресурсів у гуманітарній освіті, зберігається низка нерозв'язаних питань щодо системного впливу цифрових інструментів на структуру та динаміку аналітичних умінь майбутніх істориків. Недостатньо з'ясованими залишаються дидактичні механізми інтеграції цифрових архівів, інтерактивних карт і засобів візуалізації в освітній процес, зокрема критерії оцінювання результатів аналітичної діяльності в цифровому середовищі. Відсутність узгодженої моделі використання цифрових ресурсів обмежує можливості цілеспрямованого розвитку критичного й доказового мислення здобувачів.

Актуальність дослідження зумовлено сучасними соціокультурними змінами, пов'язаними з цифровою трансформацією освіти, та зростанням запиту на фахівців, здатних до аналітичного опрацювання складних інформаційних масивів. Вивчення потенціалу цифровізації історичної освіти сприятиме уточненню теоретичних засад формування аналітичного мислення й розробленню практичних рекомендацій щодо методично обґрунтованого впровадження цифрових інструментів у підготовку здобувачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інтеграції цифрових технологій у викладанні історії як чинника розвитку аналітичного та критичного мислення здобувачів історичних спеціальностей є предметом численних наукових дискусій в Україні та за кордоном. Так, роль інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні цифрових компетентностей та критичного мислення здобувачів вищої освіти підкреслюють дослідники К. Максьом та В. Базилевич [1]. Значення адаптації освітніх інновацій для розвитку критичного мислення здобувачів у науково-дослідній діяльності висвітлюють автори О. Усата, І. Блохіна та В. Гаврик [2]. Цифрові технології як інструмент підвищення якості вищої освіти, що сприяють інтеграції активних методів навчання та розвитку аналітичних компетентностей, розглядають науковці Д. Куявець, Я. Карлінська, С. Литвиненко, Н. Пшенична та Ж. Чернякова [3]. Зокрема, вчений О. Ухналь [4] показує, що використання інтернет-сервісу LearningApps.org у процесі підготовки майбутніх учителів історії стимулює розвиток практичних і аналітичних навичок. Водночас ефективність цифрових технологій у навчанні предметів громадянської та історичної освітньої галузі висвітлюють автори Р. Давидюк та В. Данильчук [5]. Досвід застосування цифрових технологій у викладанні історії, зазначаючи їхній потенціал для підвищення рівня аналітичної підготовки студентів, аналізує дослідниця Л. Гуменюк [6]. Так, використання інтерактивної дошки Padlet у навчанні історії вивчають науковці О. Муляр та Н. Василенко [7], показуючи, що інтерактивні платформи сприяють колективній навчально-дослідницькій діяльності. Ефективну інтеграцію цифрових технологій у викладання історії, що забезпечує системність освітнього процесу, пропонує автор С. Ганієв (S. Ganiev) [8]. Підкреслюючи значення цифрових інструментів у розвитку критичного мислення, дослідник Т. Резер (T. Rezer) [9] аналізує глобалізацію цифрової освіти. Розвиток цифрової історії та її викладання в епоху цифровізації з

акцентом на необхідності інтеграції інноваційних платформ і ресурсів аналізують учені М. Пападопулу та З. Смирнайу (M. Papadopoulou & Z. Smyrniou) [10]. Науковці М. Ісаєв та Т. Апендієв (M. Issayev & T. Apendiyev) [11] розкривають можливості використання цифрових технологій для створення навчальних матеріалів і розвитку системного мислення. Ефективність технологічно орієнтованого дистанційного навчання історії демонструє автор У. Фозія (U. Fozia) [12]. Дослідники Н. Амалія та Л. А. Сутімін (N. Amalia & L. A. Sutimin) [13] показують, що інтеграція цифрових матеріалів з інноваційними моделями навчання підвищує історичну грамотність і сприяє розвитку критичного мислення. На використанні гнучких цифрових освітніх платформ, що забезпечують ефективну реалізацію міждисциплінарного навчання, наголошують учений Дж. В. Аліазас зі співавторами (J. V. Aliazas et al.) [14]. Роль адаптивних платформ і штучного інтелекту в оцінюванні навчальних досягнень, що дає змогу індивідуалізувати процес навчання, підкреслюють науковці О. Радкевич, М. Приходій та В. Радкевич (O. Radkevych, M. Pryhodiі & V. Radkevych) [15].

Сукупність наведених праць формує теоретико-практичну основу для дослідження цифрової трансформації історичної освіти, розвитку аналітичних і критичних умінь здобувачів та інтеграції сучасних цифрових платформ в освітній процес.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри зростання наукового інтересу до цифрової трансформації історичної освіти, окремі аспекти її впливу на розвиток аналітичного мислення здобувачів залишаються недостатньо з'ясованими. Зокрема, подальшого теоретичного обґрунтування потребує характер взаємодії між використанням цифрових історичних ресурсів і формуванням здатності до критичної інтерпретації джерел, логічного узагальнення та аргументованого історичного судження.

Поза належною увагою дослідників перебувають педагогічні умови результативного поєднання цифрових архівів, інтерактивних візуалізацій і середовищ спільної роботи у процесі підготовки майбутніх істориків. Водночас недостатньо визначеним є взаємозв'язок між рівнем сформованості цифрової компетентності здобувачів освіти та якістю їхньої аналітичної діяльності під час опрацювання історичного матеріалу.

Окремого уточнення потребують критерії та показники оцінювання впливу цифрового освітнього середовища на структуру історичного мислення, зокрема на послідовність міркувань, доказовість висновків і здатність до синтезу інформації з різномірних джерел. Крім того, у педагогічній теорії відсутня цілісна модель інтеграції цифрових інструментів у систему історичної підготовки, орієнтована на системний розвиток аналітичних умінь здобувачів.

Розв'язання зазначених питань визначає наукову новизну дослідження, сприяє уточненню теоретичних засад цифровізації історичної освіти та має практичне значення для вдосконалення методики підготовки майбутніх фахівців гуманітарного профілю.

Формулювання цілей статті (визначення завдання). Метою статті є теоретичне обґрунтування та визначення педагогічного потенціалу цифровізації історичної освіти як чинника розвитку аналітичного мислення студентів.

Для досягнення мети дослідження сформульовано такі завдання:

- 1) визначити педагогічні умови ефективного використання цифрових освітніх ресурсів у процесі формування аналітичних умінь здобувачів;
- 2) обґрунтувати взаємозв'язок між рівнем цифрової компетентності здобувачів освіти та якістю їхніх аналітичних і критичних суджень під час роботи з історичними джерелами;

3) сформулювати та окреслити перспективні напрями модернізації історичної освіти, спрямовані на підвищення ефективності використання цифрових інструментів для розвитку аналітичного мислення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформаційні технології трансформують традиційну історичну освіту, забезпечуючи інтеграцію електронних архівів, візуалізаційних платформ та інтерактивних освітніх середовищ у підготовку студентів. Використання цифрових ресурсів забезпечує доступ до автентичних джерел, мультимедійного контенту та спеціалізованих історичних матеріалів, що підвищує ефективність розвитку аналітичних умінь і критичного мислення. Інтерактивні формати навчання (онлайн-дискусії, моделювання історичних процесів, колективна робота з джерелами) сприяють формуванню здатності до системного аналізу, аргументованого висновку та самостійної пізнавальної діяльності [1, с. 236].

Одним з визначальних аспектів розвитку аналітичного мислення є створення системних педагогічних умов, що забезпечують цілеспрямоване та результативне використання цифрових освітніх матеріалів [2, с. 6]. Насамперед це передбачає диференційовану організацію навчальної діяльності, яка враховує рівень підготовки студентів, їхні когнітивні здібності та попередній досвід роботи з історичними джерелами. Важливо формувати навчальні завдання, що стимулюють самостійне дослідження, критичне порівняння джерел і логічне опрацювання інформації, водночас забезпечуючи чіткі інструкції та орієнтири для виконання завдань.

Організація роботи зі здобувачами має охоплювати інтеграцію різномірних типів цифрових матеріалів: текстових архівів, картографічних ресурсів, візуалізацій статистичних даних, мультимедійних документів. Кожен з цих компонентів дає змогу активізувати різні пізнавальні операції: аналіз, синтез, порівняння, формування причинно-наслідкових висновків. Для підвищення ефективності засвоєння інформації доцільним є поетапне

залучення ресурсів в освітній процес, коли спочатку здобувачі опрацьовують простіші джерела, а потім переходять до комплексних завдань, що потребують інтеграції інформації з кількох цифрових платформ [3, с. 365].

Поєднання електронних архівів, інтерактивних карт і візуалізаційних платформ в освітньому процесі здійснюється через поетапне залучення матеріалів, що враховує складність інформації та рівень підготовки здобувачів. Спочатку опрацьовуються базові джерела для ознайомлення з контекстом, далі вводяться складніші мультимедійні та картографічні дані, що стимулюють порівняльний аналіз, синтез та формування причинно-наслідкових висновків. Таке поетапне охоплення сприяє поступовому розвитку системного та критичного мислення здобувачів, опануванню методів оброблення інформації та ефективному застосуванню різних форматів джерел у навчальній діяльності.

Одночасно значущу роль відіграє підтримка колективної діяльності та інтерактивної взаємодії між здобувачами. Спільні проекти, обговорення результатів аналізу джерел у групах, робота у віртуальних лабораторіях забезпечують розвиток критичного мислення, навичок аргументованого обґрунтування висновків та самостійного ухвалення рішень. Викладач виконує функцію фасилітатора, направляючи процес аналізу та даючи змогу здобувачам правильно інтерпретувати дані, уникати логічних помилок і формувати послідовні, доказові судження [4, с. 133].

Крім того, для гарантування сталого ефекту формування аналітичних умінь доцільним є застосування системи рефлексивного оцінювання, яка охоплює як процес роботи з цифровими джерелами, так і результати самостійного аналізу. Регулярний зворотний зв'язок, коментарі до виконаних завдань, обговорення помилок і успішних рішень сприяють усвідомленню власного прогресу у здобувачів освіти, коригуванню стратегії опрацювання інформації та підвищенню рівня самостійності в навчанні [5, с. 28].

Формування аналітичного мислення у здобувачів історичних спеціальностей передбачає використання різноманітних цифрових освітніх ресурсів, кожен з яких виконує певну когнітивну та навчальну функцію. Для підвищення ефективності навчальної діяльності доцільно поєднувати декілька типів ресурсів, організовуючи їх у комплексну систему (табл. 1).

Таблиця 1

Основні категорії цифрових ресурсів та їхній внесок у формування аналітичних умінь студентів

Тип цифрового ресурсу	Основні функції	Розвиток аналітичних умінь	Приклади використання
Електронні архіви та бази документів	Доступ до автентичних джерел, порівняння, оцінювання вірогідності	Аналіз джерел, виявлення причинно-наслідкових зв'язків, критичне оцінювання інформації	Робота з цифровими архівами бібліотек, документальні бази (JSTOR, Europeana)
Інтерактивні карти та хронологічні лінії	Візуалізація просторово-часових зв'язків, синтез подій	Системний аналіз, побудова логічних висновків, узагальнення фактів	Онлайн-карти історичних подій, інтерактивні хронології (TimeMaps, Historypin)
Мультимедійні ресурси	Відтворення контексту, комплексне сприйняття	Критичне мислення, порівняльний аналіз, інтерпретація подій	Документальні фільми, історичні реконструкції, подкасти, інфографіка
Онлайн-симуляції та моделювання	Відтворення сценаріїв, оцінювання наслідків	Логічне мислення, побудова аргументованих висновків, прогнозування	Віртуальні моделювання битв, економічних або політичних процесів
Платформи колективної роботи	Обмін думками, дискусії, рефлексія	Аргументоване обґрунтування суджень, розвиток критичного мислення, співпраця	Google Workspace, Moodle, Padlet, дискусійні форуми

Тип цифрового ресурсу	Основні функції	Розвиток аналітичних умінь	Приклади використання
Інструменти для аналізу даних та візуалізації	Опрацювання статистики, пошук закономірностей	Формування доказових висновків, синтез інформації, узагальнення даних	Tableau, Excel, графічні редактори для історичних даних

Джерело: власна розробка авторів

Отже, відповідно до даних таблиці кожен тип цифрових ресурсів виконує специфічні навчально-пізнавальні функції, що сприяють формуванню аналітичних умінь здобувачів. Використання електронних архівів і баз документів дає змогу працювати з автентичними матеріалами та порівнювати різні джерела, що розвиває критичне мислення та здатність до логічного узагальнення фактів. Інтерактивні карти та хронології забезпечують відстеження послідовності подій і просторово-часових зв'язків у майбутніх фахівців, формуючи системний підхід до аналізу історичних процесів.

Мультимедійні матеріали сприяють комплексному розумінню подій та оцінюванню їхнього контексту, а моделювання та симуляції уможливлюють прогнозування наслідків історичних рішень і відпрацьовування навичок аргументованого обґрунтування. Колективні платформи створюють умови для обговорення та взаємної перевірки суджень, що стимулює рефлексивне мислення та самостійне ухвалення рішень. Інструменти для аналізу даних і візуалізації удосконалюють систематизацію інформації, виявлення закономірностей та формування доказових висновків, що підвищує якість аналітичної діяльності здобувачів у процесі навчання.

Показано, що рівень розвитку аналітичних умінь оцінюється за кількома параметрами: здатність систематизувати інформацію, формувати обґрунтовані висновки, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, аргументувати позицію на основі порівняння різнорідних джерел. Крім того, акцент на самооцінюванні та взаємооцінюванні сприяє усвідомленню прогресу, коригуванню стратегій

опрацювання матеріалу та розвитку автономності. Використання чітких критеріїв дає змогу об'єктивно визначати досягнення здобувачів, підвищує прозорість оцінювання та стимулює активне застосування аналітичних навичок в освітньому процесі [6, с. 616].

Можливість ефективно працювати з історичними джерелами та формувати аналітичні навички значною мірою залежить від опанування цифрових інструментів. Здобувачі, які ефективно користуються електронними архівами, базами даних, інтерактивними платформами та засобами оброблення інформації, демонструють здатність систематизувати матеріали, порівнювати різноманітні джерела, оцінювати їхню правдивість та формувати обґрунтовані висновки. Застосування таких ресурсів сприяє розвитку критичного мислення, виявленню причинно-наслідкових зв'язків і моделюванню історичних процесів [7].

У таблиці 2 наведено класифікацію основних ресурсів із зазначенням їхніх функцій та прикладів використання у навчальній діяльності.

Таблиця 2

Сучасні цифрові сервіси та їхній вплив на аналітичне мислення
здобувачів історичних спеціальностей

Платформа	Тип активності	Конкретне застосування в навчанні	Очікуваний результат
Zoom	Онлайн-дискусії	Проведення історичних дебатів та семінарів	Розвиток аргументації, колективного аналізу та критичного мислення
MS Teams	Спільна робота та обмін матеріалами	Створення групових проєктів, підготовка хронологій і схем	Підвищення організації даних, синтез інформації, формування логічних висновків
Duolingo AI	Навчання іноземних мов	Переклад і робота з іншомовними історичними джерелами	Покращення інтерпретації джерел та аналізу контексту

Платформа	Тип активності	Конкретне застосування в навчанні	Очікуваний результат
ChatGPT	Генерація текстів, допомога в дослідженні	Підготовка аналітичних оглядів, аргументованих висновків	Формування структурованого мислення та синтезу інформації
Replika / Mondly VR	Віртуальні сценарії	Моделювання рішень історичних діячів, реконструкція подій	Розвиток прогнозування наслідків, аналізу альтернативних варіантів
Google Docs	Спільне редагування	Підготовка колективних дослідницьких нотаток	Узгодження думок, розвиток командного аналізу та аргументації
Padlet	Візуальна організація інформації	Створення інтерактивних карт, таблиць та схем	Формування системного бачення історичних процесів
Grammarly / WriteLab	Підтримка письмових робіт	Корекція та вдосконалення аналітичних текстів	Підвищення якості аргументації та точності формулювань
LingQ	Робота з автентичними текстами	Аналіз і переклад історичних джерел іншомовними студентами	Поліпшення критичного аналізу та інтерпретації інформації
Quizlet Live	Інтерактивне повторення та перевірка знань	Формування причинно-наслідкових зв'язків, узагальнення фактів	Закріплення знань, розвиток узагальнення та логічних висновків

Джерело: створено авторами на основі [8–10]

Використання таких сервісів в освітньому процесі забезпечує комплексний розвиток аналітичних умінь здобувачів. Онлайн-дискусії та колективні проєкти стимулюють критичне осмислення джерел і формування аргументованих висновків, а робота з автентичними текстами іншомовних джерел розвиває навички інтерпретації та аналізу контексту. Віртуальні сценарії та моделювання подій дають змогу оцінювати альтернативні варіанти розвитку історичних процесів і прогнозувати їхні наслідки, що підвищує здатність до системного мислення. Інструменти для візуалізації та організації

інформації сприяють структуруванню матеріалів і виявленню причинно-наслідкових зв'язків, а сервіси підтримки письмових робіт забезпечують оформлення логічних та доказових аргументів.

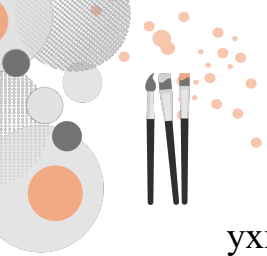
Водночас координація роботи з різномірними цифровими матеріалами потребує системності, що поєднує послідовність використання ресурсів, методичну підтримку та оцінювання результатів. Для організації освітнього процесу запропоновано структурований підхід до інтеграції цифрових ресурсів (рис. 1).

Рис. 1. Узгоджена модель інтеграції цифрових ресурсів для розвитку аналітичних умінь здобувачів історичних спеціальностей

Джерело: створено авторами

Використання запропонованої структури гарантує послідовне поєднання підготовчої, аналітичної та рефлексивної діяльності здобувачів, сприяє розвитку критичного та доказового мислення, зокрема формує здатність

ухвалювати аргументовані рішення на основі опрацювання різномірних історичних джерел.

Підвищення ефективності формування аналітичного мислення здобувачів історичних спеціальностей вимагає системного впровадження нових освітніх стратегій, які поєднують традиційні методи з можливостями цифрового середовища. Одним з основних напрямів є інтеграція мультимедійних матеріалів з навчальними модулями, що дає змогу не лише відтворювати події минулого, а й аналізувати їхню причинно-наслідкову структуру. Віртуальні архіви, інтерактивні хронології та картографічні інструменти сприяють систематизації інформації та формуванню обґрунтованих висновків на основі різномірних джерел.

Другим перспективним напрямом є використання платформ для моделювання історичних процесів і симуляцій, що забезпечує оцінювання альтернативних сценаріїв розвитку подій та дослідження їхніх наслідків. Така діяльність формує здатність до прогнозування, підвищує гнучкість мислення та розвиває навички критичного аналізу інформації. Важливим компонентом є організація інтерактивних дискусій і проєктної роботи, що сприяють виробленню компетенцій у сфері аналізу джерел, аргументації та колективного узагальнення фактів.

У цьому контексті доцільним є розвиток системи методичних рекомендацій і навчальних програм, які враховують різні рівні цифрової підготовки здобувачів. Диференційоване застосування електронних ресурсів і поетапне введення інтерактивних завдань дають змогу підвищити ефективність засвоєння матеріалу, а аналітичні платформи, інструменти оброблення даних та візуалізаційні сервіси стимулюють розвиток самостійного мислення.

Таким чином, узагальнення цих напрямів обґрунтовує стратегію модернізації історичної освіти, що орієнтована на системне застосування

цифрових технологій для розвитку аналітичних умінь, підвищення якості навчання та підготовки здобувачів до складних аналітичних завдань у професійній діяльності та наукових дослідженнях.

Висновки. У процесі дослідження з'ясовано, що інтеграція цифрових сервісів і платформ у процес історичної освіти сприяє підвищенню ефективності формування аналітичного мислення здобувачів. Використання електронних архівів, інтерактивних карт, моделювальних платформ та інструментів оброблення даних забезпечує системний аналіз джерел, оцінювання правдивості інформації та вироблення обґрунтованих висновків.

Дослідження засвідчило, що рівень цифрової підготовки здобувачів істотно впливає на їхню здатність критично аналізувати матеріали, порівнювати різноманітні джерела та синтезувати отриману інформацію. Здобувачі, які ефективно працюють з сучасними платформами, демонструють вищий рівень самостійності у навчальній діяльності, логічності аргументації та здатності до моделювання історичних процесів.

Виявлено, що комплексне використання інтерактивних сервісів стимулює розвиток навичок системного мислення, прогнозування наслідків історичних подій та оцінювання альтернативних сценаріїв. Колективні проєкти, дискусії та робота з мультимедійними джерелами формують компетенції, необхідні для глибокого аналізу, узагальнення фактів і вироблення критично обґрунтованих суджень.

Обмеження дослідження полягають у концентрації на доступних цифрових сервісах та відсутності експертизи впливу новітніх платформ на інтеграцію міждисциплінарних знань. Додаткові аспекти, зокрема застосування аналітичних алгоритмів для оброблення великих обсягів історичних даних або адаптивні навчальні середовища, потребують подальшого вивчення.

Перспективні напрями розвитку історичної освіти пов'язані з розширенням інтеграції віртуальних середовищ для моделювання подій, використанням аналітичних сервісів для опрацювання джерел і впровадженням колективних проєктних завдань з цифровою підтримкою. Подальші дослідження можуть зосереджуватися на порівняльному аналізі ефективності різних платформ, впливі інтерактивних ресурсів на розвиток аналітичного мислення та визначенні оптимальних методів поєднання цифрових і традиційних освітніх інструментів.

Список використаних джерел

1. Максьом К. В., Базилевич В. М. Інформаційно-комунікаційні технології в освіті. Основи академічного письма в епоху III: від генерації ідей до розвитку критичного мислення. *Інноваційна педагогіка*. 2025. Вип. 79, Т. 2. С. 231–242. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/79.2.46>.
2. Усата О. Ю., Блохіна І. О., Гаврик В. Є. Адаптація освітніх інновацій для розвитку критичного мислення здобувачів вищої освіти в контексті науково-дослідної діяльності. *Академічні візії*. 2025. Вип. 41. С. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15031796>
3. Куявець Д. М., Карлінська Я. В., Литвиненко С. П., Пшенична Н. С., Чернякова Ж. Ю. Цифрові технології як інструмент підвищення якості вищої освіти. *Суспільство та національні інтереси*. 2025. № 6(14). С. 358–370. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-6\(14\)-358-370](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-6(14)-358-370)
4. Ухналь О. М. Використання інтернет-сервісу LearningApps.org на уроках історії майбутніми вчителями історії у процесі їх професійної підготовки. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 37. С. 131–135. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/37.26>

5. Давидюк Р., Данильчук В. Використання цифрових технологій у процесі навчання предметів громадянської та історичної освітньої галузі. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2025. Том 13, № 8. С. 26–32. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i8-004>
6. Гуменюк Л. Цифрові технології у викладанні історії: досвід, виклики, перспективи. *Інноваційна професійна освіта*. 2025. Т. 1, № 22. С. 615–620. DOI: <https://doi.org/10.32835/2786-619X.2025.1.22.615-620>
7. Муляр О., Василенко Н. Дидактичні аспекти використання інтерактивної дошки Padlet у процесі навчання історії у закладах загальної середньої освіти. *Вісник післядипломної освіти: збірник наукових праць. Серія «Педагогічні науки»*. 2023. Т. 24, № 53. URL: <https://ojs.uem.edu.ua/index.php/vpo/article/view/605> (дата звернення: 27.02.2026).
8. Ganiev S.R. A Model for the Effective Integration of Digital Technologies in History Teaching. *European International Journal of Pedagogics*. 2025. Vol. 5. № 08. P. 6–10. DOI: <https://doi.org/10.55640/eijp-05-08-02>
9. Rezer T. Historical and pedagogical analysis of the global digitalisation of education. *E3S Web of Conferences*. 2021. Vol. 273. Article 12036. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202127312036>
10. Papadopoulou M., Smyrniou Z. Digital History and History Teaching in the Digital Age. *arXiv Preprint*. 2021. DOI: <https://arxiv.org/abs/2103.00473>
11. Issayev M., Apendiyev T. Teaching history with the help of information and digital technologies. *E-Learning and Digital Media. Sage Journalst*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1177/20427530251379080>
12. Fozia U. Engaging with history in the digital age: a study of technology-based distance learning in history. *Journal of Policy Research*. 2024. Vol. 10, № 2. P. 873–878. DOI: <https://doi.org/10.61506/02.00308>

13. Amalia N., Sutimin L. A. Needs analysis of Kuningan Kingdom digital teaching materials with inquiry models to improve historical literacy. *International Journal of Education and Social Sciences Research*. 2021. Vol. 4, № 03. P. 31–37. DOI: <https://doi.org/10.37500/ijessr.2021.4303>
14. Aliazas J. V., Panoy J. F. D., Rosario A. L. P. D., Madrideo J. Critical success factors of flexible learning delivery as organizational innovation of one state university in the Philippines. *International Journal of Educational Management and Development Studies*. 2021. Vol. 2, № 3. P. 60–75. DOI: <https://doi.org/10.53378/348736>
15. Radkevych O., Pryhodii M., Radkevych V. Artificial intelligence use in assessing the learning outcomes of future engineers. In: Auer M. E., Rüttemann T. (eds.) *Futureproofing engineering education for global responsibility: Proceedings of the 27th International Conference on Interactive Collaborative Learning (ICL2024)*. Vol. 1. P. 557–564. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-85652-5_55.